

F. t. beslutn. vedr. dansk nej til EU-våbenmarked

Bemærkninger til forslaget

Europa-Kommissionen fremlagde den 25. januar 1996 en »Meddelelse om Kommissionens planer for en europæisk forsvarsmaterielpolitik«, den såkaldte Bangemann-plan. Den går i korthed ud på følgende:

Efter den kolde krigs afslutning er der sket en række nedskæringer i den vestlige forsvarsalliances udgifter til militære nyanskaffelser, og dette har medført en krise for de mange forskellige fabrikker, som producerer militært udstyr af den ene eller anden art. Det har gjort det sværere for den europæiske forsvarsindustri at klare konkurrencen med USA, og derfor har det medført og vil medføre yderligere fald i produktionen og dermed arbejdsløshed i de pågældende industrier. Europa-Kommissionen vil arbejde for, at der bliver opretholdt en konkurrencedygtig europæisk forsvarsindustri. Derfor foreslår Kommissionen, at der bliver skabt et sammenhængende europæisk marked og en dertil svarende industri for at kunne klare konkurrencen på det globale verdensmarked.

De forskellige forslag i Kommissionens meddelelse går ganske enkelt ud på, at hele den europæiske våbenindustri skal omfattes af reglerne i det indre marked, og at våbenproduktionen i EU-landene skal udbydes i fri licitation. Kommissionens synspunkt er det enkle, at et fælles europæisk våbenmarked er nødvendigt for at klare konkurrencen med de store amerikanske våbenfirmaer. Uden et fælles våbenmarked i EU vil de europæiske våbenfirmaer bukke under for konkurrencen på et vigende marked.

Derfor mener Europa-Kommissionen også, at EU skal gå aktivt ind med støtte til forskningsprogrammer i forhold til rustningsindustrien. Dette fordi det vil være svært for det enkelte land/firma at afsætte de tilstrækkelige økonomiske midler til nye »forældede« militære projekter, som kan konkurrere både på pris og kvalitet med tilsvarende amerikanske.

Kommissionens forslag er imidlertid i direkte strid med artikel 223 i Maastricht-Traktaten. I det notat (bilag 441 - alm. del), som Europaudvalget har modtaget fra Udenrigsministeriet, og som er en opsummering af Kommissionens meddelelse, står der: »Det er den foreløbige vurdering, at visse lande ønsker at

fremme en drøftelse om opblødning af bestemmelsen i Traktatens artikel 223. Denne bestemmelse giver medlemslandene mulighed for i visse situationer at fastsætte regler, som kan beskytte national produktion af våben, ammunition og krigsmateriel. Overvejelser om sådanne traktatændringer vil selvsagt først være relevante på regeringskonferencen.«

I et notat fra Udenrigsministeriet (bilag 535 - alm. del) står der: »På det lovgivningsmæssige område vil gennemførelsen af Kommissionens forslag betyde, at våbenloven, krigsmaterielloven og bekendtgørelsen om udførsel af varer, teknologier og knowhow med dobbelt anvendelse, som både kan anvendes civilt og militært, skal ændres.«

EU's oprustningsplaner kan få alvorlige konsekvenser for Danmark på i hvert fald to områder: For det første vil et indre våbenmarked betyde, at danske underleverandører via EU-licitationer frit vil kunne undergrave kontrollen med dansk våbeneksport, og betyde, at vi ikke længere vil kunne hindre dansk deltagelse i våbeneksport til diktaturer. Forslagsstillerne er imod, at der åbnes op for, at danske firmaer skal udvikles i denne sammenhæng med henblik på at indgå i et nyt militært-industrielt kompleks på det europæiske våbenmarked. For det andet vil det på lidt længere sigt underminere den danske undtagelse, der siger, at vi ikke skal med i et fælles EU-militær eller fælles EU-forsvarspolitik.

For ud over formålet med at redde en europæisk forsvarsindustri så kobles det fra Europa-Kommissionen også klart sammen med skabelse af en generel EU-forsvars- og sikkerhedsidentitet. I rapporten står der, at »...etableringen af en europæisk sikkerheds- og forsvarsidentitet er... en langsigtet proces... men der er fare for, at hele sektorer af økonomien, som er tilknyttet de forsvarsrelaterede aktiviteter, helt vil forsvinde med yderligere massive arbejdstab til følge specielt set i lyset af den skrappe internationale konkurrence«. Et andet sted står der, at »...Europas sikkerhed afhænger af de vesteuropæiske landes kapacitet for at danne et center af stabilitet og integration... Uddybning af Den Europæiske Union til at inkludere en forsvarspolitik på lang sigt er derfor en prioritet.